

GROTE NESTEN RENDABEL SPENEN

Grotere worpen kunnen leiden tot verhoogde productiegetallen. Maar hoe kan je zo veel mogelijk biggen spenen? Een gepaste verlegstrategie kan daarbij helpen. Of vermijd je het verleggen van de biggen beter? – *Anne Vandenbosch*

Dankzij vooruitstrevende selectietechnieken produceert een zeug vandaag heel wat meer biggen dan in het (recente) verleden. Worpen van 17 biggen zijn niet uitzonderlijk. “De gemiddelde toomgroottes stijgen daardoor ook gemakkelijk tot boven 12 biggen”, stelde *Leo Heylen* tijdens de studiedagen van Aveve Veevoeding van eind vorig jaar. “Het aantal geboren biggen is dus zeker niet hetzelfde als het aantal gespeende biggen. Een van de aandachtspunten bij het verhoogde aantal geboren biggen is dat deze biggen allemaal voldoende moeten kunnen zogen. Maar het aantal goede spenen bij de zeug steeg niet mee met het geboortecijfer...”

Basisprincipes

Het doel van elke zeughouder moet steeds zijn om zo veel mogelijk goede biggen te spenen. “Je moet dus streven naar minder kleine biggen en naar een

hogere uniformiteit. Biggen die niet meekunnen, vragen vaker om medicatie, zullen sneller sterven of presteren minder goed in de afmestfase.

Om dit doel te realiseren, adviseren we onze klanten om enkele basisregels te volgen. Beperk het verleggen steeds tot een minimum. En indien je biggen verlegt, doe dit dan enkel met biggen van gezonde tomen. Het heeft geen zin om ‘verloren’ biggen – dus diertjes met weinig tot geen levenskansen – te verleggen. Alle biggen moeten in elk geval zo snel mogelijk biest – dus antistoffen – van de eigen moeder opnemen. Het is dus ook belangrijk om een zicht te hebben op de nachtelijke gebeurtenissen. Hebben alle pasgeborene biggen dan in voldoende mate kunnen drinken?”

Leo Heylen benadrukte tevens het belang van de speencapaciteit van de zeug: “Je moet je zeugen beoordelen in functie van hun speencapaciteit. Dit is niet hetzelfde als

‘hoeveel biggen kan die zeug werpen?’ Zeugen met onvoldoende goede spenen moeten tijdig geruimd worden. Vandaag is men van oordeel dat een eersteworpszeug wél veel biggen (13) kan zogen, vroeger beperkte men dit tot maximaal 10. Met veel biggen, liefst grote, worden alle spenen van de uier van de jonge zeug gestimuleerd. Speen deze biggen best vroeger dan de gebruikelijke 4 weken.”

Je kan een zestal strategieën of technieken toepassen bij het verleggen van de biggen. Ze vergen echter steeds een extra inspanning en/of een bijkomende kost, maar zorgen ook voor winst.

Alterenerend zogen

“Je kan bijvoorbeeld een ‘ploegensysteem’ toepassen door de biggen beurtelings bij de zeug te laten zogen om ze voldoende melk te laten opnemen. Dit is echter zeer arbeidsintensief. Het is enkel wenselijk bij

grotere worpen. Hierbij kan je dan de grootste eerstgeborenen enkele uren opsluiten om de kleinste biggen de kans te geven om biest te zuigen.”

Nesten egaliseren

Binnen de 24 uur “Wanneer je nesten wil homogeniseren, moet je opnieuw enkele principes toepassen”, aldus Leo Heylen. “De eerste zuigbeurt moet bijvoorbeeld steeds gebeuren bij de moeder. Tracht ook zo veel mogelijk biggen bij de eigen moeder te laten. Leg de kleinste biggen bij voorkeur bij tweedeworpszeugen, gezien deze zeugen nog fijnere spenen hebben en bovendien meer melk geven. Tweede- en derdeworpszeugen hebben in principe de meest complete en productieve uier. Leg bij oudere zeugen (met meer dan 5 worpen) best geen pleegbiggen. Daarnaast kan je aan zwakke verlegde biggen een- tot tweemaal een dosis Piggy Boost geven.”

Na 2 à 4 dagen “Als je de tomen pas 2 tot 4 dagen na het werpen homogeniseert, bestaat het risico dat minder goede biggen permanent achterblijven. Je kan ervoor opteren om dit toch te doen om minder

.....
Het verleggen van biggen vergt extra inspanningen en kosten, maar zorgt ook voor winst.
.....

achterblijvers (lees: zorgkinderen) te hebben en de homogeniteit in de toom te verhogen. Wanneer de gespeende biggen gezonder zijn, realiseer je immers ook een betere rentabiliteit bij de vleesvarkens.” Leo Heylen illustreerde dit met een voorbeeld waarbij 20 zeugen op dag 3 gemiddeld 12,5 biggen hebben. Per pariteit zijn er 5 zeugen aanwezig in het kraamhok. In totaal worden 13 achterblijvers geteld, voornamelijk bij de oudere zeugen waarbij de achterste uierkwartieren minder goed functioneren. “Zoek vervolgens een jonge zeug met 13 sterke biggen. De gezondheid van de nakomelingen toont aan dat die zeug goed melk geeft. Neem deze biggen weg en leg de 13 achterblijvers bij deze zeug. De 13 sterke biggen moet je dan herverdelen bij de overige zeugen. Bij die keuze speelt het oog van de meester een belangrijke rol! Een andere optie is deze biggen in een nursery onder te brengen.” Het egaliseren van nesten wordt meestal bij meerwekensystemen toegepast waarbij er een hoger aantal zeugen per groep zitten. Het vergt wel veel arbeid. Je moet als het ware een ‘boekhouding’ bijhouden: tellen

van te kleine biggen, gepaste pleegmoeders zoeken, nieuwe nesten sorteren, ... In de praktijk betekent heel deze operatie dat er toch wel wat onrust komt in de kraamafdeling. In het voorbeeld krijgt immers een derde van de zeugen andere biggen. Bij de nieuw samengestelde nesten strooi je dus best wat Mistralpoeder om de geuren te neutraliseren en de omgeving te ontsmetten. Daarnaast kan je aan de kleinste biggen Biggy Boost geven.”

Kunstmelk bijvoederen

Voldoende tepels Wanneer er in de kraamafdeling voldoende tepels beschikbaar zijn voor de biggen, kan je ervoor opteren om tussen dag 2 en 14 handmatig kunstmelk bij te voederen. Dit zorgt voor een vlottere overgang naar de prestarter, geeft een hoger speengewicht en vermijdt uitval. Je kan kiezen tussen Biggilac PL+ opgelost in water of Nuklospray dat eerder een yoghurtstructuur heeft. Leo Heylen

Onvoldoende tepels Wanneer er niet voldoende tepels beschikbaar zijn voor het aantal geboren biggen, kan je voor een pleegzeug zorgen of een nursery gebruiken. “De voorziene pleegzeug kan je dan al op 3 weken spenen. Bij deze zeug kan je sterke biggen, bijvoorbeeld van een tweedeworpszeug, leggen. Zwakkere en overtallige biggen kunnen vervolgens naar deze tweedeworpszeug verplaatst worden. De werkwijze en voorzorgen zijn gelijkaardig als bij het herverdelen van de biggen. Dit systeem kan een winst van ongeveer 1 euro per big opleveren.

Een nursery is een aparte opvang voor vroegspeende biggen, bijvoorbeeld met Mambofeeders. Een nursery vergt wel een fikse investering, maar bij correct toepassen, kennen deze biggen geen speenstilstand en wordt toch nog een winst van 4,68 euro per worp gehaald, of bijna 3000 euro per jaar bij een stapel van 250 zeugen.”

Worpen van 17 biggen zijn vandaag niet meer uitzonderlijk, maar deze biggen moeten allemaal voldoende kunnen zogen.

rekende voor dat deze aanpak wel extra kosten geeft, maar ook winst oplevert door minder biggensterfte en een zwaarder speengewicht. Hieruit blijkt een winst per worp (bij 14 levend geboren biggen en 4% minder sterfte) van 6,83 euro. Bij een stapel van 250 zeugen is dit dus al 4098 euro. Je kan ook een melkautomaat inzetten. “Er zijn intussen meerdere installaties op de markt beschikbaar. Maar je moet steeds opletten voor een voldoende omloopsnelheid. De melk mag niet in de leidingen blijven staan.” Een gelijkaardige berekening toont een winst per worp van 5,12 euro, voor een stapel van 250 zeugen betekent dit dus 3072 euro.

Keuzes maken

Iedere zeugenhouder moet kiezen voor het systeem dat bij hem en de structuur van het bedrijf past. Het arbeidsaspect werd immers niet meegeteld in de berekeningen. Het inzetten van een pleegzeug blijkt het voordeligst te zijn, maar heeft als belangrijk nadeel dat je de sanitaire adviezen niet meer respecteert omdat je het *all in all out*-principe doorbreekt. Wanneer er een grote ziektedruk is, vermijd je dit best. Als je niet opziet tegen het bijkomende werk is handmatig bijvoederen dus een aanrader om grote nesten rendabel te spenen. ■